

Akavalainen vuonna 2005

■ AKAVAn jäsenkunnassa ei vuodessa ole tapahtunut suuria muutoksia. Tuoreen työmarkkinatutkimuksen mukaan naisia on jäsenistä vähän yli puolet, ja he työllistyvät pääasiassa kuntasektorille. Akavalaisten miesten työpaikka löytyy puolestaan useimmiten yksityiseltä sektorilta. Keski-ikä on 43 vuotta, ja kuukausipalkka on keskimäärin 3 350 euroa.

AKAVA on naisistunut neljällä prosenttiyksiköllä kymmenessä vuodessa. Naisia akavalaisesta työvoimasta on tällä hetkellä 54 prosenttia.

Akavalaisten keski-ikä 42,7 on puolitoista vuotta korkeampi kuin kaikkien toimihenkilöiden Suomessa. Keski-ikä on noussut 1,5 vuodella vuodesta 1994.

Akavalaisten koulutustausta poikkeaa muista palkansaajista. Jäsenkunnasta 61 prosenttia oli suorittanut vähintään ylemmän korkeakouluasteen tutkinnon vuonna 2004. Vastaava osuus koko tutkinnon suorittaneesta työvoimasta Suomessa oli 12 prosenttia. Keskimääräinen valmistusikä oli 28,3 vuotta.

Osa-aikatöissä useampi

Valtaosalla eli 87 prosentilla akavalaisista oli kokoaikainen työ kyselyä tehtäessä. Osuus oli lähes sama kymmenen vuotta sitten. Osa-aikatyötä tekevien osuus on kasvanut kymmenen vuoden takaisesta muutamalla prosenttiyksiköllä 7 prosenttiin, mikä selittyy osa-aikaeläkkeiden kasvavalla suosiolla. Vastaava osuus kaikkien palkansaajien kohdalla Suomessa oli 14 prosenttia. Kyselyyn vastanneista

Tekniikan Akateemisten liiton jäsenistä viisi prosenttia ilmoitti tekevänsä osa-aikatyötä.

Kaikista akavalaisista osa-aikaeläkkeellä oli kaksi prosenttia. Osa-aikaeläkkeeseen oikeutetuista vastaajista joka viides käytti etuutta hyväkseen.

Työttömyyttä oli kahden edellisen vuoden aikana kokenut joka kymmenes akavalainen. Osuus oli sama TEKin jäsenkunnassa. Keskimääräinen työttömyysaika akavalaisilla oli 25 viikkoa. Kyselyhetkellä työttömänä akavalaisesta työvoimasta oli kolme prosenttia, samoin TEKin työvoimasta.

Imua yksityiselle sektorille

Nykyisin jo lähes joka toinen akavalainen saa elantonsa yksityiseltä työnantajasektorilta. Yksityisen sektorin osuus akavalaisten työnantajana on kasvanut kymmenessä vuodessa kymmenellä prosenttiyksiköllä ja on nyt 45 prosenttia. Varsinkin nuoret miehet ja naiset työllistyvät yhä useammin yksityisten yritysten palvelukseen. Akavalaisten miesten tyypillisin työpaikka löytyy yksityiseltä sektorilta (56 %). Kyselyyn vastanneista TEKin jäsenistä 78 prosenttia oli yksityisellä sektorilla töissä.

Kuntien ja kuntayhtymien osuus akavalaisten työnantajana on vastaavasti pienentynyt. Vuoden 2005 alussa 37 prosenttia akavalaisista teki töitä kuntien palveluksessa. Vuosikymmen sitten osuus oli 43 prosenttia. Naisista yli puolet (51 %) saa elantonsa kuntasektorin palveluksessa. Valtion virastoissa, laitoksissa ja oppilaitoksissa akavalaisten palkansaajien osuus

on pysytellyt melko vakiona olleen 13 prosenttia. Seurakuntien osuus on pitkään ollut 2 prosenttia. Ammatinharjoittajien, yrittäjien ja muiden itsensä työllistävien, kuten freelance-pohjalta työskentelevien, osuus akavalaisista on kolme prosenttia. Kyselyyn vastanneista TEKin jäsenistä valtion virastoissa ja laitoksissa töitä teki 17 prosenttia, kuntien palvelukses-

Perustietoa akavalaisista 2005

Jäsenjärjestöjä	32
Kokonaisjäsenmäärä 1.1.2005*)	448 000
Naisten osuus 1.1.2005	54 %
Työssä olevien työnantaja 1.1.2005	
Yksityinen	45 %
Kunta	37 %
Valtio	13 %
Itsensä työllistävät	3 %
Seurakunta	2 %
Akavalainen työvoima	
Kokoaikatyö	87 %
Osa-aikatyö	7 %
Työtön, lomautettu	3 %
Muu	4 %
Työttömänä kahden edellisen vuoden aikana	10 %
Keski-ikä	43 vuotta
Valmistusikä keskimäärin	28 vuotta
Vähintään ylempi korkeakouluasteen tutkinto	61 %
Alle 17-vuotiaitten lasten vanhempia	43 %
Alle 7-vuotiaitten lasten vanhempia	22 %
Kokoaikatyössä olevat	
Bruttopalkka (ml. kannustavat palkanerät) keskimäärin e/kk	3 350
Kannustavien palkkausjärjestelmien piiriin kuuluu	28 %
Kannustavia palkanerä maksettiin 20 %:lle keskimäärin e/kk	350
Kokonaistyöaika, keskimäärin viikolla 44	41,2 tuntia
Ylitöitä 59 %:lla, ylitöiden määrä keskimäärin viikossa	6,7 tuntia
Ylitöistä ei korvausta (ylitöitä tehneistä)	45 %
Määräaikainen palvelussuhde	14 %
Toimiasema	
Opetus- ja kasvatus tehtävät	33 %
Asiantuntijatehtävät	31 %
Johdotehtävät	26 %
Muut tehtävät	9 %

*) Kokonaisjäsenmäärässä mukana opiskelijat, eläkeläiset, työttömät, äititys- tms. lomalla olevat

Lähteet: AKAVAn jäsenjärjestöt 1.1.2005, AKAVAn työmarkkinatutkimus 2004

sa neljä prosenttia ja yksi prosentti toimi yrittäjinä tai ammatinharjoittajina.

AKAVAn jäsenkunnassa erotuu selkeästi kolme toimiasemaryhmää: opetus- ja kasvatustehtävissä työskentelevät (33 %), asiantuntijat (31 %) sekä johto- ja esimiestehtävissä toimivat (26 %). Opetustehtäviin luetaan kuuluviksi päiväkotien henkilöstö, yliopistojen, korkeakoulujen tai ammatikorkeakoulujen opetus- ja tutkimushenkilöstö, professorit ja rehtorit. TEKin jäsenkunnasta joka toinen ilmoitti (51 %) toimivansa asiantuntijatehtävissä, johto- ja esimiestehtäviin lukeutui 39 prosenttia vastaajista ja joka kymmenes oli opetus- tai muissa tehtävissä.

Bruttopalkka 3 350 euroa

Kokoaikatyössä olevien akavalaisten bruttopalkka kuukaudessa oli 3 350 euroa. Se koostuu säännöllisen työajan ansioista (3 160 e/kk), luontoisetujen verotusarvosta (50 e/kk), ylityökorvauksista (70 e/kk) ja kannustavista palkaneristä (70 e/kk). Tilastokeskuksen ansiotasoindeksi mukaan kaikkien palkansaajien keskipalkka ilman ylityökorvauksia vuoden 2004 viimeisellä neljänneksellä oli 2 410 euroa kuukaudessa. Akavalaisten vastaava kuukausipalkka oli 3 280 euroa.

Kannustavien palkkausjärjestelmien piiriin kuului 29 prosenttia kyselyyn vastanneista. Jos optiojärjestelyt jätetään tarkastelun ulkopuolelle, kannusteiden piirissä oli 28 prosenttia vastaajista. Tulospalkkaus on yleistynyt edellisestä vuoteen verrattuna etenkin julkisella sektorilla.

Kannustavia palkaneriä myös maksettiin edellisvuotta useammin. Nyt 20 prosenttia akavalaista oli saanut tulokseen perustuvan palkanlisän, joka oli keskimäärin 350 euroa kuukautta kohden. Sen osuus oli 8 prosenttia kannustavien palkkausjärjestelmien piiriin kuuluvien palkasta. Vuonna

2003 kannustavien palkkausjärjestelmien piirissä (optiot pois luki- en) oli joka neljäs, mutta vain 17 prosenttia vastaajista näki kannusteen tilipussissaan.

Tutkimuksissa kysyttiin myös nettopalkkaa, jota vastaavassa bruttopalkassa ei ollut mukana kannustavia palkaneriä. Nettopalkka ennakonpidätyksen ja veronluonteisten maksujen jälkeen oli keskimäärin 2 060 euroa ja sitä vastaava bruttopalkka 3 290 euroa kuukaudessa. Verojen osuus oli 37,4 prosenttia.

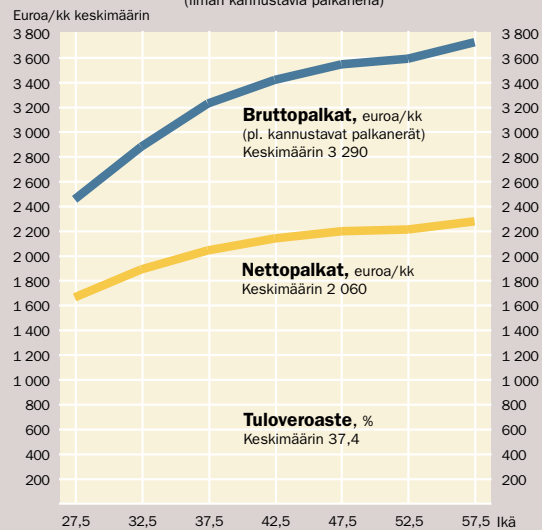
Näin tutkimus tehtiin

AKAVA on selvittänyt 18 vuoden ajan säännöllisesti jäsenkunnan asemaa ja oloja työelämässä. Vuoden 2004 työmarkkinatutkimuksen kysely lähetettiin lokamarraskuussa postitse kolmelle prosentille AKAVAn jäsenjärjestöjen työvoimaan kuuluvista jäsenistä. Kyselyyn sai kaikkiaan 9 082 akavalaista.

AKAVAn vuoden 2004 kyselyssä vastaaja joutui muun muassa miettimään mistä elementeistä pankkitilille siirtynyt palkka muodostuu, erittelemään työaikansa sen mukaan missä työtä oli tehnyt sekä muistelemaan ensimmäistä työpaikkaansa työmarkkinoilla. Lisäksi kysyttiin omalla työpaikalla sovellettavaa työn vaativuuden arviointijärjestelmää sekä sitä, kuinka työnantaja voisi helpottaa työntekijän työuupumusta. Tutkimuksella haluttiin myös selvittää vuoden 2005 alussa voimaan tulleen uuden eläkejärjestelmän vaikutuksia akavalaisten eläkkeellesiirtymishaluihin. Lomakkeen pituudesta ja henkilökohtaisuudesta huolimatta joka toinen vastaaja palautti lomakkeen. Tekniikan Akateemisten Liiton vastausaste oli 45 prosenttia; yllä olevat tulokset perustuvat 412 liiton jäsenen vastaukseen. □

AKAVAn työmarkkinatutkimusraportti on kokonaisuudessaan AKAVAn kotisivuilla (www.akava.fi) - Tutkimukset ja julkaisut).

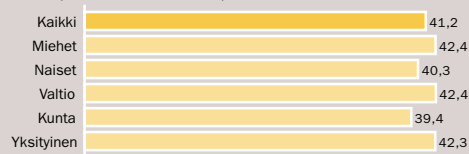
Brutto- ja nettopalkat ikäryhmitätin, euroa/kk (ilman kannustavia palkaneriä)

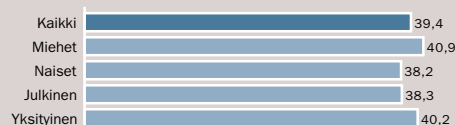
Ikä	24-29	30-34	35-39	40-44	45-49	50-54	55-59
Brutto	2 450	2 870	3 220	3 410	3 540	3 580	3 720
Netto	1 650	1 880	2 030	2 130	2 190	2 200	2 270
Tuloveroaste, %	32,4	34,5	36,8	37,5	38,1	38,5	38,9

Akavalaisten ja kaikkien toimihenkilöiden kokonaistyöaika, kokoaikatyötä tekevät, tuntia/viikko

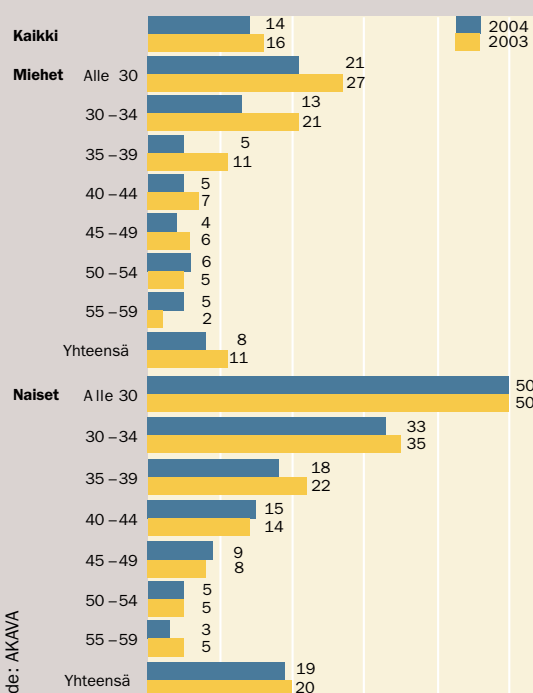
Akavalaiset (lokakuu 2004, viikko 44)

Kaikki toimihenkilöt (Tilastokeskus 2004, lokakuu)

Määräaikaisuus sukupuolen ja iän mukaan 2003 ja 2004, %

Lähde: AKAVA